فلسفه گفت‌وگوی فرهنگی با تأکید بر روش‌های کاربردی

دکتر محمدمهدی جهان‌پرور

در دنیای پرتنش امروز که تفاوت‌های فرهنگی گاه منشأ سوءتفاهم‌ها و درگیری‌ها می‌شود، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند نقشی کلیدی در برقراری صلح و همبستگی ایفا کند. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها راهی برای درک و پذیرش تنوع است؛ بلکه بستری برای تقویت همدلی، نوآوری، هم‌افزایی و همکاری جهانی را فراهم می‌سازد.

دکتر محمدمهدی جهان‌پرور، پژوهشگر اندیشکده حکمرانی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، در نوشتاری در راستای همایش ملی فلسفه فرهنگ، به مسأله گفت‌وگوی فرهنگی پرداخت که به شرح ذیل می‌باشد:

در عصر کنونی، گفت‌وگوی فرهنگی به‌عنوان یکی از مؤثرترین ابزارهای تعامل بین‌المللی و میان‌فرهنگی مطرح شده است. جهانی‌سازی، گسترش ارتباطات دیجیتال و افزایش تعاملات میان ملت‌ها، نیاز به تبادل فرهنگی و ایجاد پل‌های ارتباطی میان جوامع را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها به درک بهتر تفاوت‌ها و شباهت‌های میان فرهنگ‌ها کمک می‌کند؛ بلکه بستری برای حل تعارضات، تقویت همکاری‌ها و ایجاد هویتی جهانی فراهم می‌آورد که در آن، تنوع به‌عنوان یک دارایی ارزشمند تلقی می‌شود. امروزه جوامع بشری با چالش‌هایی همچون سوءتفاهم‌های فرهنگی، تبعیض و افزایش ملی‌گرایی افراطی روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای کاهش تنش‌ها، مفاهمه و ایجاد همبستگی جهانی عمل کند. این یادداشت با تأکید بر رویکردی عملی، به بررسی روش‌ها و ابزارهایی می‌پردازد که می‌توانند گفت‌وگوی فرهنگی را تسهیل، مؤثر و فراگیر سازند.

• شناخت و احترام متقابل، پایه‌های گفت‌وگوی فرهنگی

هر گفت‌وگوی فرهنگی بر پایه شناخت و احترام متقابل بنا می‌شود و هدف از آن، مطالعه پیشینه فرهنگی یعنی درک تاریخ، ارزش‌ها، سنت‌ها و باورهای فرهنگی طرف دیگر به‌شکل دقیق و بدون قضاوت با پذیرش این واقعیت که هر فرهنگ دیدگاه منحصربه‌فرد خود را به زندگی دارد، است. در این گفت‌وگو هیچ فرهنگی بر دیگری برتری ندارد و ادای احترام، می‌بایست از طریق رفتار با استفاده از زبان مؤدبانه، رعایت آداب محلی و نشان دادن قدردانی از ارزش‌های فرهنگی صورت پذیرد؛ چراکه شناخت و احترام متقابل، نه‌تنها سوءتفاهم‌ها را کاهش می‌دهد؛ بلکه اعتماد و صمیمیت را نیز تقویت می‌کند.

• توسعه مهارت‌های شنیداری و همدلی

شنیدن فعالانه و ایجاد همدلی، کلیدهای اصلی موفقیت در گفت‌وگوی فرهنگی هستند. این مهارت‌ها با توجه کامل به طرف مقابل و پرهیز از قطع صحبت، قضاوت یا پیش‌داوری و طرح پرسش‌های باز و کاوش‌گرانه می‌تواند به عمق گفت‌وگو بیفزاید. همچنین انعکاس احساسات و نشان دادن درک درست از احساسات و تجارب دیگران، می‌تواند موجب تلطیف روابط شود.

• سادگی و شفافیت در زبان و بیان

ارتباط مؤثر، نیازمند زبانی است که ساده، قابل فهم و بدون سوءتفاهم باشد. برای این منظور، پرهیز از اصطلاحات پیچیده و استفاده از زبانی ساده و متناسب با درک طرف مقابل، حساسیت زبانی با اجتناب از کلمات یا عباراتی که ممکن است، در فرهنگ‌های مختلف توهین‌آمیز یا ناراحت‌کننده تلقی شوند و در صورت نیاز به ترجمه دقیق، استفاده از مترجمانی که با جنبه‌های فرهنگی طرفین آشنا هستند، مؤثر به نظر می‌رسد.

• مدیریت تعارضات فرهنگی با رویکرد سازنده

هرگونه تعارض فرهنگی باید با خویشتن‌داری و تمرکز بر حل مسأله مدیریت شود. برخی راه‌کارهای مؤثر از جمله گوش دادن به دیدگاه‌های مختلف، با درک دلایل اصلی تعارض و توجه به زمینه‌های فرهنگی، تلاش برای یافتن نقاط مشترک با تمرکز بر ارزش‌ها و منافع مشترک به‌جای تأکید بر تفاوت‌ها و نیز واسطه‌گری در صورت لزوم با استفاده از افراد یا گروه‌هایی که با هر دو فرهنگ آشنایی دارند، برای تسهیل گفت‌وگو کمک می‌کند.

• بهره‌گیری از ابزارهای غیرکلامی در ارتباطات فرهنگی

فرهنگ‌ها اغلب با روش‌های غیرکلامی، پیام‌های مهمی را منتقل می‌کنند. برای برقراری ارتباط بهتر، شناخت زبان بدن و درک حرکاتی مانند تکان دادن سر، اشاره با دست، یا فاصله فیزیکی و استفاده از هنر به‌عنوان زبان مشترک با برپایی نمایشگاه‌های هنری، موسیقی و سینما، می‌توانند ابزارهای قدرتمندی برای ایجاد پل ارتباطی باشند. ضمن اینکه پذیرش و رعایت آداب محلی مانند نحوه سلام کردن، هدیه دادن، یا شرکت در مراسم فرهنگی نیز بسیار مؤثر است.

• تشویق به اشتراک‌گذاری تجربیات فرهنگی

اشتراک‌گذاری تجربیات فردی و فرهنگی یکی از مؤثرترین روش‌ها برای تعمیق روابط است. این فرایند، مشتمل است بر ایجاد فضایی امن و مکانی که در آن همگان بتوانند بدون ترس از قضاوت، دیدگاه‌های خود را بیان کنند و داستان‌هایی از تجارب شخصی که ارتباط عاطفی برقرار می‌کند، روایت کنند و نیز تمرکز بر یادگیری دوجانبه باشد؛ زیرا طرفین می‌توانند از این گفت‌وگوها بیاموزند.

• استفاده از فناوری‌های نوین برای گسترش گفت‌وگو

تکنولوژی و فناوری، ابزارهایی برای تسهیل گفت‌وگوی فرهنگی فراهم کرده است. این ابزارها عبارتند از شبکه‌های اجتماعی برای برگزاری بحث‌ها و کمپین‌های بین فرهنگی در پلتفرم‌هایی مانند اینستاگرام، توئیتر و...، ارائه تورهای مجازی برای تجربه فرهنگ‌های مختلف و نیز استفاده از اپلیکیشن‌های ترجمه و یادگیری زبان برای کاهش موانع زبانی و ارتباطی.

• پروژه‌های مشترک فرهنگی، پلی برای تعامل عملی

پروژه‌های مشترک، بستری مناسب برای تعمیق گفت‌وگو و همکاری فراهم می‌کنند. برخی از این نمونه‌ها عبارتند از، تبادلات فرهنگی از جمله برنامه‌های تبادل دانشجو یا هنرمند میان کشورها، رویدادهای مشترک با برگزاری جشنواره‌های غذا، موسیقی یا هنرهای دستی و همچنین همکاری در مسائل جهانی مانند مقابله با تغییرات اقلیمی یا فقر جهانی و مواردی از این دست که به گفت‌وگوی فرهنگی ابعاد عملی می‌دهد.

با توجه به آنچه بیان شد، می‌توان گفت که در دنیای پرتنش امروز که تفاوت‌های فرهنگی گاه منشأ سوءتفاهم‌ها و درگیری‌ها می‌شود، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند نقشی کلیدی در برقراری صلح و همبستگی ایفا کند. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها راهی برای درک و پذیرش تنوع است؛ بلکه بستری برای تقویت همدلی، نوآوری، هم‌افزایی و همکاری جهانی را فراهم می‌سازد؛ به‌خصوص در شرایطی که چالش‌های مشترکی نظیر تغییرات اقلیمی، بحران‌های انسانی و افراط‌گرایی‌ها بر سر راه جوامع قرار دارند، تعامل فرهنگی می‌تواند الهام‌بخش راه حل‌های مشترک باشد؛ لذا گفت‌وگوی فرهنگی نیازمند تعهدی پایدار به یادگیری، احترام و همکاری متقابل است. اگرچه این فرایند ممکن است، با چالش‌ها و موانعی همراه باشد؛ اما اثرش در برقراری عدالت، صلح و اتحاد جهانی غیرقابل‌انکار است. درواقع، توجه و اهتمام به گفت‌وگوی فرهنگی، می‌تواند سرمایه‌گذاری برای آینده باشد؛ آینده‌ای که در آن تفاوت‌ها نه به‌عنوان تهدید؛ بلکه به‌عنوان فرصتی در جهت صلح، دوستی و شکوفایی بشر شناخته می‌شوند.

معرفی کتاب

• جلد ششم کتاب «اندیشه سیاسی-تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه»

جلد ششم کتاب «اندیشه سیاسی- تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه» نوشته آیت‌الله احمد بهشتی، به‌همت مؤسسه بوستان کتاب، چاپ و منتشر شد. مجموعه حاضر، بررسی اندیشه سیاسی- تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه است که به‌تفصیل، تحلیل و نگارش شده است.

ساختار اثر

این جلد، مشتمل بر ۳۴ خطبه و شامل خطبه‌های ۱۵۶ تا ۱۹۰ است.

عناوین برخی از خطبه‌هایی که در این جلد منتشر گردیده، عبارتند از: سخنی با مردم بصره، درس عبرت، یادی از پیامبر ﷺ و قرآن و گزارشی از پدیده شوم اموی، خدا و اسوه‌های بشریت، سفارش به تقوا در پرتو نور رسالت، توصیف آفریدگار و هشدار به انسان، پاسخی به سؤال درباره غضب خلافت، سخنی با عثمان، آفرینش پرندگان و شگفتی‌های طاووس، سفارشی درباره وحدت و الفت، نخستین خطبه علوی بعد از تصدی خلافت، درباره امور اجتماعی مسلمانان، لزوم پیروی حق، نیایش در آستانه جنگ صفین، گلایه و شکوه از قریش و جملیان، سزاوارترین مردم به خلافت، محاکمه غیابی طلحه، مقام قرابت و موعظه، موعظه و بیان فضیلت قرآن و نهی از بدعت، درباره حکمین: عمروعاص و ابوموسی اشعری، شهادتین و موعظه و هشدار، خدای دیدنی و نادیدنی، نکوهش صف‌شکنان، آخرین خطبه و گریه بر شهیدان، مقام و منزلت قرآن و اهمیت تقوا، شگفتی‌های آفرینش، خطبه توحیدی و بیانگر اصول علمی، ایمان و هجرت و تقوا و پایمردی.

علاقه‌مندان جهت خرید اینترنتی این کتاب، می‌توانند به‌نشانی اینترنتی www.bustaneketab.ir مراجعه کنند.

• کتاب «آشنایی با المیزان»

کتاب «آشنایی با المیزان» اثر استاد محمدباقر تحریری و با تحقیق و تدوین حجج اسلام حسین علی‌پور و مجید گوهری‌رفعت در ۲۷۶ صفحه در مؤسسه صراط مستقیم شهر کریمه تهیّه و به‌همت این انتشارات به چاپ رسید.

تفسیر المیزان، با روش نو و متقن به تفسیر آیات قرآن کریم پرداخته و انوار همیشه تابان قرآن کریم را با این روش تفسیر منعکس کرده است؛ انعکاسی که تفاسیر بعد از خود را تحت تأثیر عمیق قرار داده و کمتر تفسیری بعد از این کتاب شریف یافت می‌شود که متأثر از آن نباشد و دقیق‌تر اینکه المیزان، روند تفسیر را تغییر داد و با ارائه روش جدید باعث شد، هر مفسری که دست به قلم می‌برد، نتواند این تصویر را نادیده بگیرد.

کتاب پیش رو، پژوهشی در قلمروی مهمترین اثر بزرگ‌مفسر قرآن کریم، علامه طباطبایی رحمه‌الله است که استاد تحریری، طی سالیان متمادی کتاب شریف و گران‌سنگ المیزان را تدریس و شرح داده‌اند. کتاب حاضر برای آشنایی با کلیت کتاب شریف المیزان فی تفسیر القرآن و روش تفسیری علامه طباطبایی رحمه‌الله مفید می‌باشد.

ساختار اثر

این اثر در ۹ گفتار تألیف شده است؛ پس از گفتار اول که به «معرفی اجمالی علامه طباطبایی رحمه‌الله» اختصاص یافته، در گفتار دوم، تفسیر المیزان معرفی شده و در این راستا، ضمن بیان جایگاه و اهمیت این تفسیر و زمینه‌های تدوین آن، به منابع المیزان اشاره شده است.

نویسنده در سومین گفتار، به ترجمه و انواع آن و همچنین به بیان مباحثی در خصوص تفسیر پرداخته است. گفتار چهارم به «انواع تفسیر» اختصاص یافته و شیوه‌های نگارش تفسیر را مطرح کرده است.

«تفسیر قرآن به قرآن»، عنوان پنجمین گفتار از این کتاب است که، چیستی و شیوه‌های تفسیر قرآن به قرآن، مؤیدات این نوع تفسیر و همچنین نقد مخالفان آن تبیین شده است.

در گفتار ششم با عنوان «تأویل»، نظر علامه طباطبایی رحمه‌الله در تأویل و موارد استعمال آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

گفتار بعدی که باعنوان «جری و تطبیق» به رشته تحریر درآمده، پس از بیان مبحثی با عنوان جری در روایات، به مبانی قاعده جری و تطبیق و عدم خلط جری با بطن در المیزان می‌پردازد.

در گفتار هشتم با عنوان «ظاهر و باطن»، ضمن بیان مراحل دستیابی به ظواهر، معنای بطن در المیزان و مراحل دستیابی به باطن تشریح شده است.

نهمین و آخرین گفتار از کتاب آشنایی با المیزان هم، به «مبانی تفسیری آیات تبلیغ، اکمال دین و ولایت» اختصاص یافته که در این گفتار، مبانی تفسیری سه آیه مذکور تبیین شده است.

علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب، می‌توانند به نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب به‌آدرس shop.seratemostaghim.ir مراجعه کنند.

• کتاب «مرد اُمّت»

کتاب «مرد امّت (گفتارنامه نکوداشت آیت‌الله سیدهادی خسروشاهی)» به‌کوشش محمدباقر انصاری در ۳۶۰ صفحه به‌همت مؤسسه بوستان کتاب به چاپ رسید.

عناوین کتاب

«سیدصدر و دید باز و امکان فعالیت بین‌المللی»، «جمع لطیفانه تواضع و صراحت لهجه»، «دایرةالمعارفی بود از اطلاعات و ارتباطات»، «تنوع و گستردگی آثار»، «استاد خسروشاهی در شمار طلایه‌داران تقریب بین مذاهب اسلامی»، «مغفول واقع شدن اجتهاد سیدهادی خسروشاهی»، «تقریبی اما عاشق و مبلغ اهل‌بیت علیهم‌السلام»، «روحانی نواندیش پرکار و پرکتاب»، «دفاع از اسلام و شیعه در رم و مصر»، «حراست و حفاظت از میراث فرهنگی شیعه و اسلام»، «استاد خسروشاهی مصداق حدیث عالم بزمانه»، «نگاه فراجناحی و بی‌طرفانه استاد خسروشاهی»، «صاحب کارنامه به‌اندازه یک مؤسسه»، «نواندیشی ضابطه‌مند»، «فراموش نکردن حق‌شناسی و انصاف در دوستی»، «شوخ‌طبع و پرتجربه و پرخاطره»، «تلاش برای احیای نسخ خطی»، «فکر خسروشاهی به یک کشور و جامعه محدود نبود»، «اندیشه تقریبی سیدهادی خسروشاهی»، «مجسمه تقریب در دنیای اسلام»، «منادی و مبلغ وحدت اسلامی و ادیانی»، «میراث‌دار نهضت تقریب و تجددگرایی»، «اندیشمندی که گرفتار افراط و تفریط نشد» و «صاحب ابتکار عمل فرهنگی».

علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب، می‌توانند به‌نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب به آدرس www.bustaneketab.ir مراجعه کنند.

آیت‌الله اعرافی در پیامی خطاب به مبلغان ایام فاطمیه تأکید نمود

توجه به مسائل امت اسلام به‌ویژه محور مقاومت را در صدر برنامه‌های تبلیغی قرار دهید

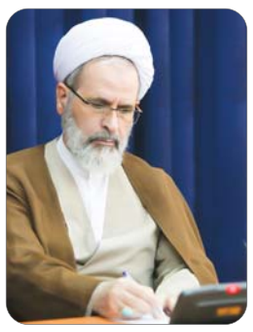

مدیر حوزه‌های‌علمیه با تأکید بر ضرورت استفاده از همه ظرفیت‌ها و فرصت‌ها برای تعمیق و گسترش و گفتمان‌سازی فاطمی، بر تقویت حمایت از جبهه مقاومت اسلامی و مشارکت حداکثری در جهاد «ایران همدل» تأکید کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، متن پیام آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور به‌مناسبت ایام فاطمیه بدین شرح است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام را به عموم ملت شریف ایران و حوزه‌های علمیه و علمای اعلام و روحانیت آگاه و مبلغان بیدار تسلیت می‌گویم و ضمن اعلام تعطیلات رسمی دروس حوزه‌های علمیه از روز اول جمادی‌الثانیه تا پایان هفته، در صورت عزیمت طلاب و فضلای ارجمند برای تبلیغ، از شنبه لغایت دوشنبه (۱۰ الی ۱۲ آذرماه) نیز عدم حضور طلاب و فضلای ارجمند در درس‌ها و برنامه‌ها در سطوح عالی و خارج و مراکز تخصصی حوزه‌های علمیه موجه محسوب خواهد شد، نکاتی یادآوری می‌شود:

۱. اکنون جامعه و جوانان ایران و جهان به شنیدن پیام انسان‌ساز و رهایی‌بخش اسلام و معارف نبوی و علوی و به‌ویژه تعالیم متعالی و معرفت‌افزا و معنویت‌آفرین دخت گرامی پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام نیازمند است و نهاد دین، حوزه و روحانیت، باید از همه ظرفیت و فرصت‌ها برای تعمیق و گسترش و گفتمان‌سازی این معارف ناب و زدودن پرده‌ها و شبهه‌ها از چهره تابناک آن، بهره‌گیری نماید. در این میدان نام بلند فاطمه علیهاالسلام پرچم برافراشته و رهنمودهای او گنج نهان و سیره زلال حضرت، راهنما و ایام فاطمیه گران‌بهاترین فرصت به‌شمار می‌آید و از همگان انتظار می‌رود، برای بزرگداشت الگوهای اسلامی و حضرت فاطمه علیهاالسلام و اقامه شعائر دینی و ترویج فرهنگ و معارف اسلامی و فاطمی «جنبش تبلیغی و نهضت فاطمی» پدید آورند.

حوزه‌های استان‌ها و شهرها و نهادهای حوزوی و تبلیغی، باید پیشگام راهی نو در ادای این رسالت تاریخی باشند و در این مسیر رهنمودهای رهبری معظم و مراجع عظام تقلید دامت برکاتهم را نصب‌العین خود قرار دهند.

۲. در شرایط حساس جاری توجه به مسائل امت اسلام و امور مسلمانان و مستضعفان و به‌ویژه محور مقاومت و فلسطین و غزه شجاع و مظلوم و لبنان بیدار و سرافراز ضرورت دارد و در مراسم فاطمی، باید حقوق مستضعفان، مسلمانان و فلسطینیان مورد ستم را فریاد زد و مبارزه با ستم و قتل‌عام بی‌گناهان و مقاومت در برابر غصب و تجاوز به کشورهای جهان را تبلیغ کرد و مظالم جانکاه رژیم صهیونیستی و پشتیبانی آمریکا و مستکبران از آن را تشریح و راه‌های مقابله با آن را تبیین نمود.

زدودن شبهه‌ها و تبیین شرایط ویژه منطقه و جهان و جایگاه امت اسلامی و ایران عزیز و مصالح آن نیازمند نگاه ژرف و راهبردی و دفاع منطقی و عقلانی از گفتمان ایستادگی و مقاومت شجاعانه و حکیمانه است. بی‌گمان وظیفه قاطع همه امت اسلامی و ملت رشید ایران پاسخ به ندای رسای اسلام و پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله و فریاد فاطمی برای دفاع از لبنان و فلسطین و ایستادگی در مسیر استقلال و آزادگی و مقاومت است؛ وظیفه نخبگان و فرهیختگان جهان اسلام و حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها راهبری این حرکت و تبیین مسیر مقاومت و وحدت امت اسلام است و تبلیغ ایام فاطمیه، باید در سراسر کشور و جهان، فرهنگ و معارف فاطمی را بگستراند و روح مقاومت را ارتقا بخشد و همگان را در انجام وظیفه پشتیبانی همه‌جانبه از مظلومان عالم و حزب‌الله و حماس و مشارکت در جهاد «ایران همدل» را ترغیب نمایند و زمینه تحقق رهنمودهای رهبری معظم انقلاب اسلامی مدظله‌العالی و توصیه‌های مراجع عظام دامت برکاتهم را فراهم آورند. امید است، دستگاه‌های مسئول نیز به‌وظایف خود در اعتلای شور و در مسیر عزت اسلامی و مطالبات مردمی بر تلاش و مجاهدت خود بیفزایند.

۳. موضوع خانواده و زن در روزگار ما، از راهبردی‌ترین و حساس‌ترین مسائلی است که در زمینه آن گفتمان اسلامی و فاطمی و انقلاب اسلامی در برابر گفتمان تحجر و گفتمان غربی قرار دارد و منطق فاطمی، معیار زیست ایمانی زن مسلمان و خانواده آرمانی را نشان می‌دهد و سیمای خانواده و زن را در منطق اسلام ترسیم می‌نماید و همه ما باید در این زمینه تلاش و تبلیغ و اقدام عملی نماییم؛ حوزه و روحانیت و نهادهای حوزوی و فرهنگی و تبلیغی به‌ویژه مبلغان جوان و خواهران فاضل حوزوی و حوزه علمیه بانوان، در این میدان مسئولیت مضاعف دارند.

صمیمانه از همه علمای اعلام و اساتید و فضلای بزرگوار و طلاب عزیز و گروه‌های محترم تبلیغی و مبلغان گران‌قدر و نهادهای عالی و مراکز حوزوی به‌ویژه نهادهای اعزام‌کننده (دفتر تبلیغات اسلامی، سازمان اوقاف، سازمان تبلیغات اسلامی و معاونت تبلیغ مدیریت حوزه‌های علمیه) و به‌ویژه مردم عزیز و نهادهای مردمی تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از خداوند متعال پیروزی اسلام و مسلمانان و خذلان دشمنان و مستکبران و صهیونیست‌های جنایت‌کار و توفیق روزافزون همه مبلغان و جهادگران عرصه تبیین و تبلیغ را خواستارم و به ارواح انبیاء و اولیاء و پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله و ائمه هدی علیهم‌السلام و فاطمه زهرا علیهاالسلام و شهدای اسلام و انقلاب و دفاع مقدس و مقاومت و امام شهیدان حضرت امام خمینی قدس‌سره درود می‌فرستم و از خداوند یکتا می‌خواهیم، ما را از یاران حضرت خاتم اوصیاء عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف قرار دهد و در فرج نورانی حضرت تعجیل فرماید.

وآخر دعوانا ان الحمدلله رب‌العالمین.